

Маліновська К. В.

Магістр спеціальності 8.03050901 “Облік і аудит”,

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
bobrovskan@tnau.edu.ua*

Науковий керівник: Вишневська О. М.
д-р екон. наук, професор,

*декан обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
olganukkk@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ І СКЛАДОВІ ЧИННИКИ ГЕОЕКОНОМІКИ

Досліджено теоретичні основи геоeкономiки, що вивчає свiтовий економiчний простiр як своєрiдний синтез найважливиших процесiв мiжнародної господарської дiяльностi. Обгрунтовано, що стратегiя формування економiчної безпеки країни серед основних прiоритетiв економiчної полiтики держави також повинна визначати використання геополiтичного та геостратегiчного положення у контекстi глобальних тенденцiй розвитку.

Ключові слова: геоeкономiка, економiчна безпека, економiчна полiтика держави.

У сучасних умовах глобалізації світового простору відбувається стирання межі між внутрішньою і зовнішньою політикою, що веде до її економізації. У зв’язку з цим, геоeкономiка вiдображаючи основну тенденцiю в розвитку сучасного свiту – всеосяжну глобалiзацiю, потребує детального дослідження.

Вивчення особливостей геоeкономiки представлено у працях таких вчених, як: Є.Г. Кочетов, Є. Луттвак, А.С. Філапенко. Однак, дана тема дослідження потребує подальшого наукового і практичного обґрунтування.

Геоeкономiка, будучи симбіозом у формуванні і розподілі світового доходу на основі високих геоeкономiчних технологiй, національних економiк і державних iнститутiв, є складовою стратегiї розвитку. Її виникнення пов’язують з такими факторами [3, с.145]:

– посилення взаємозалежності в економiчному і полiтичному життi, створення рiзноманiтних мереж. Розвиток телекомунiкацiї, iнтенсифiкацiя потокiв, зокрема “нематерiальних” таких як, iнформацiя,

капітали, що призвели до “зникнення географії”. Простір і час перестав відігравати вирішальну роль. Економіка стала більш мобільною;

- падіння комуністичної системи, що призвело до зміни в пріоритетах і напрямках розвитку різних країн світу;
- наявність різноманітних учасників економічного життя: держав, міжнародних організацій і наддержавних інститутів тощо. Такі суб’єкти в сучасних умовах здійснюють дестабілізуючий вплив на функціонування держав світу, що і вивчає геоекономіка.

Крім того, геоекономіка вивчає низку важливих питань сучасності. Серед них виокремлюють [2, с.11]:

- географічний фактор впливу на геоекономічні процеси, кліматичні та ландшафтні особливості на специфіку господарювання;
- рух від військово-політичних конфліктів у бік економічних, т. з. економічних війн;
- політику та стратегію підвищення конкурентоздатності держави в умовах глобалізації економіки;
- злиття політики та економіки у сфера міжнародних відносин, формування системи стратегічної взаємодії та основ глобального управління;
- зміни в системі світового поділу праці, появу та вдосконалення різних видів економічної діяльності.

У своїх дослідженнях Е.Г. Кочетов зробив висновок, що “геоэкономика – это концепция внешнеэкономической стратегии и формирования внешнеэкономических доктрин, которая вписывается в общую теоретическую панораму, состоящую из трех взаимообусловленных и взаимозависимых частей: мировой хозяйственной системы; внешнеэкономической макромоделли; стратегического арсенала реализации национальной доктрины” [3, с. 106].

При цьому, Є. Луттвак вважає, що геоекономіка – це теоретичне обґрунтування державної політики, спрямованої, насамперед, на перемогу в економічному змаганні між розвинутими державами на противагу

геоекономіці, що базується в основному на використанні військової сили для досягнення зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних цілей [1].

Механізми функціонування геоекономіки та її інституціональне оформлення зумовлені такими чинниками [2, с. 419]:

- модифікація товарного виробництва через глобалізацію виробничо-інвестиційного співробітництва;
- формування у надрах світового господарства інтернаціоналізованих відтворювальних ядер (циклів) – своєрідних двигунів світової господарської системи, які набувають блукаючого характеру;
- формування рухомої трансграничної фінансової системи – геофінансів;
- еволюція національних економік і їх господарюючих суб’єктів у межах відтворювального ланцюга і проходження ними етапів на стадії входження в інтернаціоналізовані відтворювальні ядра (ІВЯ);
- формування світового доходу в межах ІВЯ;
- боротьба за перерозподіл світового доходу як стратегічний орієнтир;
- необхідність існування відтворювальної зовнішньоекономічної моделі ВЕС (геоекономічної);
- чітка окресленість міжнародних і економічних кордонів, визначеність національних інтересів, контурів стратегічних альянсів, системи інтеграційних рухів, економічних угруповань у геоекономічній карті світу;
- потреба в активній наступальній стратегії і відповідних прийомах;
- існування великої кількості проблем, які неможливо розв’язати;
- можливість оминати серйозні стратегічні прорахунки завдяки геоекономічному підходу.

Таким чином, у процесі дослідження з’ясовано, що геоекономіка є новою галузю знань, що вивчає світовий економічний простір як своєрідний синтез найважливіших процесів міжнародної господарської діяльності.

Аналіз державних вигід і витрат в рамках геоeкономіки здійснюється з урахуванням складових: просторове розміщення держав, їх клімат, природні ресурси, демографічний стан, інтелектуальна сировина і інтелектуальні технології.

Список використаних джерел

1. Luttwak E. N. From Geopolitics to Geoeconomics. Logic of Conflict, Geopolitics of Commerce / E.N. Luttwak // The National Interest, summer 2005. – P. 17-23.
2. Дергачев В. Геоэкономика (Современная геополитика): [учебник для вузов] / В. Г. Дергачев. – К. : ВИРА-Р, 2002. – 512 с.
3. Кочетов Э. Г. Геоэкономика. Освоение мирового экономического пространства / Э. Г. Кочетов. – М. : Норма, 2010. – 528 с.
4. Організація об’єднаних націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/ru/>
5. Філіпенко А. С. Методологічна основа геоeкономічного розвитку // Актуальні проблеми міжнародних відносин / Зб. наук. пр. – Вип.71. – Ч.ІІ. – К.: КНУ, 2008. – С. 5-10.